

Paneli këshillëdhënës për të drejtat e njeriut

Building D, UNMIK HQ, Prishtinë, Kosovë E-mail: hrap-unmik@un.org | Tel: +381 (0)38 504 604, Ext. 5182

MENDIM

Data e miratimit: 6 gusht 2010

Numrat e lëndëve. 28/08, Zhivko ZHIVKOVIQ; 65/08, Bozhidar PEROVIQ; 68/08, Arsenije DIMITRIJEVIQ; 40/09, Dragisha ALLEKSIQ

kundër

UNMIK-ut

Paneli këshillëdhënës për të drejta të njeriut, në seancën e mbajtur më 6 gusht 2010, në praninë e anëtarëve vijues:

z. Marek NOWICKI, kryesues,
z. Paul LEMMENS
znj. Christine CHINKIN

Të ndihmuar nga:

z. Rajesh TALWAR, Zyrtar ekzekutiv

Pasi morën parasysh ankesat e lartpërmendura, të parashtruara në pajtim me nenin 1.2 të Rregullores së UNMIK-ut nr. 2006/12 për themelin e Panelit këshillëdhënës për të drejta të njeriut, të datës 23 mars 2006,

Pas diskutimeve, vendos si në vijim:

I. PROCEDUERAT PARA PANELIT

1. Ankesa e z. Zhivkoviqit (lënda nr. 28/08) është parashtuar më 18 korrik 2008 dhe është regjistruar në të njëjtën datë, ndërsa ankesat e tjera në fjalë (Peroviq, lënda nr. 65/08; Dimitrijeviq, lënda nr. 40/09 dhe Alleksiq, lënda nr. 40/09) janë parashtuar më 15 dhjetor 2008 dhe janë regjistruar në të njëjtën datë. Në procedurat para Panelit, zotërinjtë Peroviq, Dimitrijeviq dhe Alleksiq fillimisht janë përfaqësuar nga Këshilli Danez për Refugjatë (KDR), mirëpo në dhjetor të vitit 2009, KDR-ja u tërhoq nga pjesëmarrja në procedurë para Panelit.
2. Më 21 tetor 2008, Paneli ia komunikoi ankesën e z. Zhivkoviqit Përfaqësuesit Special të Sekretarit të Përgjithshëm (PSSP), ndërsa më 19 janar 2009 ka kërkuar komentet e tij në emër të UNMIK-ut lidhur me pranueshmërinë dhe bazueshmërinë e ankesës. PSSP-ja u përgjigj me komente përmes letrës së datës 11 mars 2009. Paneli ia komunikoi ankesat e z. Peroviqit më 26 maj 2009, të z. Dimitrijeviqit më 25 mars 2009 dhe të z. Alleksiqit më 28 maj 2009. PSSP-ja parashtroi komentet e UNMIK-ut për lëndën e z. Peroviqit më 15 qershori 2009, për lëndën e z. Dimitrijeviqit më 18 qershori 2009 dhe për lëndën e z. Alleksiqit më 17 qershori 2009.
3. Paneli morri informata të tjera nga z. Zhivkoviq më 29 maj 2009, nga z. Peroviq në prill 2009 dhe nga z. Alleksiq në shtator të vitit 2009.
4. Përmes vendimit të datës 18 qershori 2010, Paneli i bashkoi katër ankesat dhe i shpalli ato pjesërisht të pranueshme.
5. Më 19 korrik 2010, PSSP-ja parashtroi përgjigjen ndaj vendimit të Panelit, të datës 18 qershori 2010.

II. FAKTET

6. Të gjithë katër ankuesit janë banor të Kosovës që aktualisht jetojnë si persona të zhvendosur në Serbi. Ata kanë qenë pronar të pronës së paluajtshme në Kosovë, ku kanë jetuar deri më 1999 kur, nga frika prej armiqësive, ata dolën nga Kosova. Më vonë ata morën vesh se prona e tyre ishte dëmtuar apo shkatërruar gjatë pjesës së dytë të vitit 1999.
7. Të gjithë ankuesit kanë parashtuar padi në gjykatat kompetente kundër UNMIK-ut, KFOR-it dhe Institucioneve të Përkohshme të Vetëqeverisjes (IPVQ) të Kosovës, si dhe kundër komunave përkatëse, ku kërkonin kompensim për dëmtimin e shkaktuar ndaj pronës. Paditë e tyre janë regjistruar nga gjykatat në pjesën e dytë të vitit 2004.
8. Deri në fund të vitit 2008, gjykatat nuk kishin kontaktuar paditësit dhe nuk janë caktuar seanca dëgjimore.
9. Kërkësëpaditë e ankuesve u përkasin grupit prej përafërsisht 17 000 kërkësëpadive për kompensim, ku pjesa më e madhe tyre janë parashtuar nga serbët etnikë, të cilët për shkak të armiqësive kishin lëshuar shtëpitë e veta në Kosovë në vitin 1999, dhe prona e të cilëve më vonë është dëmtuar apo shkatërruar. Me qëllim të respektimit të afatit pesëvjeçar të

parashkrimit të dorëzimit të padive civile për kompensim, këta ankues i parashtruan kërkesëpaditë e tyre para gjykatave të Kosovës përafërsisht në të njëjtën kohë gjatë vitit 2004. Kërkesëpaditë parashtroheshin kundër UNMIK-ut, KFOR-it dhe IPVQ-ve, si dhe në shumicën e rasteve, edhe kundër komunës përkatëse (shih Paneli Këshillëdhënës për të Drejta të Njeriut (më tutje në tekstu PKDNj), *Millogoriq dhe të tjerët*, lëndët nr. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 dhe 69/08, Mendimi i 24 marsit 2010, § 1; lidhur me bazën ligjore, mbi të cilën paditësit e bazuan kërkesëpadinë e tyre, shih Mendimin e njëjtë, § 5).

10. Lidhur me këto lëndë, më 26 gusht 2004, drejtori i Departamentit të Drejtësisë (DD) të UNMIK-ut u dërgoi letër të gjithë kryetarëve të gjykatave komunale dhe të atyre të qarkut, si dhe kryetarit të Gjykatës Supreme të Kosovës. Në letër, drejtori i DD-së theksoi se janë parashtruar mbi “14 000 kërkesëpadi” të tillë. Ai iu referua “problemeve që një numër kaq i madh i kërkesëpative paraqet për gjykatat” dhe kërkoi që “për asnjë lëndë të tillë të mos caktohet seancë gjyqësore, deri kur bashkërisht të vendosim për mënyrën më të mirë të procedimit të këtyre lëndëve” (tekstin e plotë të letrës mund ta shihni, në Mendimin përlëndën *Millogoriq dhe të tjerët*, të cituar në § 9 më lartë, § 6).
11. Më 15 nëntor 2005, DD-ja i ftoi gjykatat që të fillojnë me procedimin e kërkesëpative përdëme, të shkaktuara nga personat e identifikueshëm fizikë dhe përdëmet e shkaktuara pas tatorit të vitit 2000, duke konsideruar që “pengesat për procedimin efikas të këtyre lëndëve” tanë më nuk ekzistonin. Kërkesëpaditë e ndërlidhura me ngjarjet pata tatorit të vitit 2000 nuk janë trajtuar përmes kësaj letre.
12. Më 28 shtator 2008, drejtori i DD-së i këshilloi gjykatat se lëndët që nuk janë caktuar në bazë të kërkesës së 26 gushtit 2004, tanë duhet të procedohen.
13. Më 9 dhjetor 2008, përgjegjësia e UNMIK-ut për gjyqësorin e Kosovës përfundoi dhe Misioni për Sundim të Ligjit i Bashkimit Evropian (EULEX) morri kontrollin e plotë operacional në fushën e sundimit të ligjit, pas deklaratës së bërë nga kryetari i Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara më 26 nëntor 2008 (S/PRST/2008/44), përmes së cilës mirëpritet angazhimi i vazhdueshëm i Bashkimit Evropian në Kosovë.
14. Rrethanat e lëndëve veç e veç përkëtuar janë të përshkruara në shtojcën e këtij vendimi.

III. ANKESA

15. Për aq sa ankesat janë shpallur të pranueshme, në thelb, ankuesit pohojnë se gjykatat përkatëse, gjegjësisht gjykatat komunale në Podujevë, Prizren dhe Deçan dhe ajo e qarkut në Prishtinë kanë pezulluar procedurat lidhur me paditë përdëmet ndaj pronës dhe si rrjedhojë atyre u është pamundësuar marrja e vendimit përpërfunduar brenda një kohe të arsyeshme, gjë që paraqet shkelje të nenit 6 § 1të Konventës Evropiane përtë Drejta të Njeriut (KEDNj). Ata pohojnë se përtë njëjtën arsyen, e drejta e tyre në mjet të efektshëm juridik përzgjidhjen e kontestit sipas nenit 13 të KEDNj-së gjithashtu është shkelur.

IV. LIGJI

Shkeljet e pohuara të nenit 6 § 1 të KEDNj-së

16. Paneli vëren se në rastin e këtyre ankuesve ngritet një çështje, thelbi i së cilës tanimë i është dorëzuar Panelit nga ankuesit e tjerë. Paneli përkujton se, për shembull, në lëndët e bashkuara të *Millogoriq dhe të tjerëve* (të cituara më lartë) ka shqyrtuar ankesat e pesë ankuesve, të cilët gjithashtu kanë qenë pronar të paluajtshmërisë në Kosovë. Nga frika prej armiqësive, në vitin 1999 ata lëshuan shtëpitë e veta në Kosovë. Prona e tyre është dëmtuar apo shkatërruar gjatë pjesës së dytë të vitit 1999, pas hyrjes në Kosovë të UNMIK-ut dhe KFOR-it. Në vitin 2004, këta ankues gjithashtu kanë parashtruar kërkësëpadi para gjykatave kompetente komunale kundër UNMIK-ut, KFOR-it, IPVQ-ve dhe komunave përkatëse, përmes të cilave kërkonin kompensim për dëmin e shkaktuar ndaj pronës së tyre. Ata nuk janë kontaktuar nga gjykatat dhe nuk është caktuar asnje seancë dëgjimore për shkak të ndërhyrjes së lartpërmendur të DD-së, përmes së cilës u ndalen procedurat gjyqësore prej gushtit 2004 deri në shtator 2008.
17. Në lëndën *Millogoriq*, Paneli erdhi në përfundim se “fakti se për një periudhë të gjatë kohore ankuesit nuk kanë mundur të marrin vendimin nga gjykatat lidhur me paditë e tyre për kompensim si pasojë e ndërhyrjes nga DD-ja, ka përbërë shkelje të nenit 6 § 1 të KEDNj-së”, thënë më saktësisht, të së drejtës së tyre për qasje në gjykatë (PKDNj, *Millogoriq dhe të tjerët*, e cituar më lartë § 46). Paneli po ashtu erdhi në përfundim se nuk ishte e nevojshme që të shqyrtohet ndarazi çështja e kohëzgjatjes së procedurës” (i njëjtë Mendim § 48).
18. Në përgjigjen e tij të datës 19 korrik 2010, PSSP-ja deklaron se nuk ka komente për bazueshmërinë e lëndës. Megjithatë, ai kërkon nga Paneli që të rivlerësojë konkludimet e tij të mëparshme në dritën e faktit se UNMIK-u si administratë e përkohshme nuk mund të konsiderohet me standarde të njëjtë si një shtet i konsoliduar me një gjyqësor funksional.
19. Paneli përkujton se këtë argument e ka marrë parasysh në lëndën *Millogoriq*, dhe se nuk është pajtuar me të. Kështu, Paneli erdhi në përfundim se është e vërtetë se karakteri i përkohshëm i UNMIK-ut dhe vështirësitë e ndërlidhura duhet të merren parasysh përkitazi me një numër situatash, por nëasnje rast këto elemente nuk mund të konsiderohen si arsyetim për zvogëlim të standardeve të respektimit të të drejtave të njeriut, të cilat kanë qenë të përfshira si duhet në mandatin e UNMIK-ut (Mendimi i njëjtë § 44).
20. Rrjedhimisht, Paneli nuk sheh ndonjë arsy që t'i ndërrojë konkludimet e veta për lëndët e bashkuara *Millogoriq dhe të tjerët*.
21. Në bazë të kësaj, Paneli konkludon se ka pasur shkelje të nenit 6 § 1 të KEDNj-së lidhur me pamundësinë e ankuesve për marrjen e vendimit nga gjykatat lidhur me paditë e tyre, dhe se nuk është i nevojshëm shqyrtimi i veçantë i çështjes së kohëzgjatjes së procedurave.

Shkelja e pohuar e nenit 13 të KEDNj-së

22. Paneli konsideron se ankesat lidhur me nenin 13 të KEDNj-së (e drejta për mjet të efektshëm juridik) në thelb kanë të bëjnë me të njëjtat çështje me ato të trajtuarë në bazë të nenit 6 § 1. Në këto rrethana, gjen se nuk dalin çështja të veçanta në bazë të nenit 132 të KEDNj-së (PKDNj, *Millogoriq dhe të tjerët*, të cekur më lartë § 49).

V. REKOMANDIMET

23. Në lëndët e bashkuara të *Millogoriq dhe të tjerëve* (të cekura më lartë §§ 52-53) në dritën e gjetjeve të tij, Paneli rekomandoi masat vijuese korrigjuese:

- “që UNMIK-u të angazhohet tek pushteti i Kosovës me të gjitha mjetet diplomatike që i ka në dispozicion me qëllim të marrjes së garancive se lëndët e parashtruara nga ankuesit do të përpunoohen si duhet”.
- “që UNMIK-u t'i jep kompensim adekuat secilit ankues për dëmet jomonetare që i kanë përjetuar si rezultat i pezullimit të zgjatur të procedurave, të nisura nga ata”.

24. Paneli e konsideron të duhur që edhe për këtë lëndë t'i jep rekondimet e njëjta.

PËR KËTO ARSYE,

Paneli, njëzëri,

1. KONKLUDON SE KA PASUR SHKELJE TË NENIT 6 § 1 TË KONVENTËS EVROPIANE PËR TË DREJTA TË NJERIUT PËRKITAZI ME PAMUNDËSINË E ANKUESVE QË TË MARRIN VENDIMIN E GJYKATËS LIDHUR ME PADINË E TYRE;

2. KONKLUDON SE NUK KA NEVOJË TË SHQYRTOHEN ANKESAT SIPAS NENIT 6 § 1 TË KONVENTËS EVROPIANE PËR TË DREJTA TË NJERIUT LIDHUR ME KOHËZGJATJEN E PROCEDURAVE;

3. KONKLUDON SE NUK KA NEVOJË TË SHQYRTOHEN ANKESAT SIPAS NENIT 13 TË KONVENTËS EVROPIANE PËR TË DREJTA TË NJERIUT;

4. REKOMANDON QË UNMIK-U TË NDËRMERR MASAT VIJUESE:

- a. T'I NXISË AUTORITETET KOMPETENTE NË KOSOVË QË T'I NDËRMARRIN TË GJITHË HAPAT E MUNDSHËM PËR T'U SIGURUAR QË LËNDËT E ANKUESVE TË ZGJIDHEN PA VONESA TË TJERA;
- b. T'I JEP KOMPENSIM ADEKUAT SECILIT PREJ ANKUESVE PËR DËMET JOMONETARE;

- c. TË NDËRMERR MASA TË MENJËHERSHME DHE TË EFEKTSHE PËR ZBATIMIN E REKOMANDIMEVE TË PANELIT DHE T'I INFORMOJË ANKUESIT DHE PANELIN PËR ZHVILLIMET E TJERA LIDHUR ME KËTË LËNDË.

Rajesh TALWAR
Zyrtar ekzekutiv

Marek NOWICKI
Kryesues

Shtojcë

Lënda nr. 28/08, Zhivko Zhivkoviq

1. Ankuesi është banor i Kosovës që tani për tani jeton si person i zhvendosur në Serbi.
2. Ai është pronar i shtëpisë që gjendet në Prishtinë, ku ka jetuar deri në gusht të vitit 1999. Ankuesi është informuar nga fqinjët se prona e tij është shkretuar dhe shkatërruar gjatë pjesës së dytë të vitit 1999.
3. Në qershor të vitit 2004, ankuesi parashtroi padi për kompensim para Gjykatës së qarkut të Prishtinës kundër Komunës së Prishtinës, IPVQ-ve, UNMIK-ut dhe KFOR-it, përmes së cilës kërkonte kompensim për shkatërrimin e pronës së tij. Ai kërkon 36 000 euro në emër të kompensimit për këtë dëm.
4. Deri në fund të vitit 2008, Gjykata e qarkut nuk kishte kontaktuar paditësin dhe nuk është caktuar seancë dëgjimore.

Lënda nr. 65/08, Bozhidar Peroviq

5. Ankuesi është banor i Kosovës që tani për tani jeton si person i zhvendosur në Serbi.
6. Ankuesi është pronar i shtëpisë në komunën e Deçanit, ku ka jetuar deri në qershor të vitit 1999. Fqinjët e kanë informuar se prona e tij është shkretuar dhe shkatërruar gjatë pjesës së dytë të vitit 1999.
7. Më 2 korrik 2004, ankuesi ka ngritur padi për kompensim në Gjykatën komunale të Deçanit kundër Komunës së Deçanit, IPVQ-ve, UNMIK-ut dhe KFOR-it, përmes së cilës kërkon kompensim për shkatërrimin e pronës së tij. Ai kërkon shumën prej 68 000 eurove në emër të kompensimit për këtë dëm.
8. Deri në fund të vitit 2008, Gjykata komunale nuk kishte kontaktuar ankuesin dhe nuk është caktuar ndonjë seancë dëgjimore.

Lënda nr. 68/08, Arsenije Dimitrijeviq

9. Ankuesi është banor i Kosovës që tani për tani jeton si person i zhvendosur në Serbi.
10. Ai është pronar i dy shtëpive që gjenden në Prizren, ku ka jetuar deri në gusht të vitit 1999. Fqinjët e tij e kanë informuar se njëra prej shtëpive të tij është shkretuar gjatë pjesës së dytë të vitit 1999.
11. Më 9 qershor 2004, ankuesi ka parashtruar padi për kompensim në Gjykatën komunale të Prizrenit kundër Komunës së Prizrenit, IPVQ-ve UNMIK-ut dhe KFOR-it, përmes së cilës

kërkonte kompensim për shkatërrimin e pronës së tij. Ai kërkon 604 000 euro në emër të kompensimit për këtë dëm.

12. Deri në fund të vitit 2008, Gjykata komunale nuk kishte kontaktuar ankuesin dhe nuk është caktuar ndonjë seancë dëgjimore.

Lënda nr. 40/09, Dragisha Alleksiq

13. Ankuesi është banor i Kosovës që tani për tani jeton si person i zhvendosur në Serbi.
14. Babai i ndjerë i ankuesit ishte pronar i një shtëpie në komunën e Podujevës, ku ai dhe familja e tij kanë jetuar deri në qershor të vitit 1999. Fqinjët e tyre i kanë informuar se shtëpia është shkatërruar gjatë pjesës së dytë të vitit 1999.
15. Më 6 korrik 2004, ankuesi në cilësinë e trashëgimtarit të babait të tij të ndjerë ka ngritur padi në Gjykatën komunale të Podujevës kundër Komunës së Podujevës, IPVQ-ve, UNMIK-ut dhe KFOR-it, përmes së cilës kërkon kompensim për shkatërrimin e pronës së tij. Ai kërkon 103 500 euro në emër të kompensimit për këtë dëm.
16. Deri në fund të vitit 2008, Gjykata komunale nuk kishte kontaktuar ankuesin dhe nuk është caktuar ndonjë seancë dëgjimore.